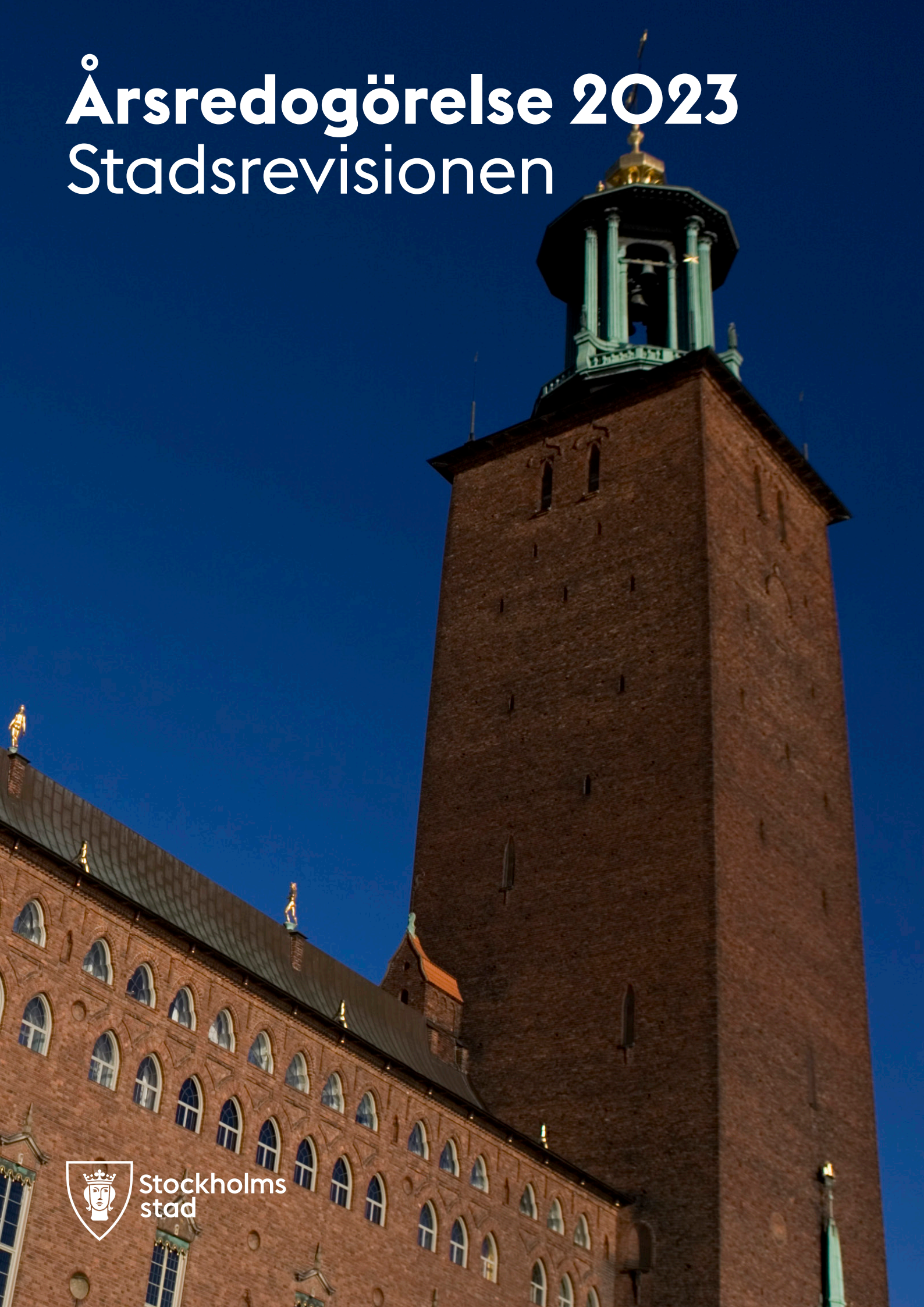

Årsredogörelse 2023

Stadsrevisionen

Stockholms
stad

Innehåll

Förord	3
Stadsrevisionens uppdrag och organisation	4
Samlad prövning av ansvarstagandet i nämnder och styrelse	6
Granskning 2023	16

Läsanvisning

I denna årsredogörelse redovisas en samlad bild av 2023 års granskningar. Revisorernas bedömningar och ett urval av genomförda granskningar redovisas kortfattat. För ytterligare information hänvisas till de årsrapporter som tagits fram för samtliga nämnder och styrelser. Större granskningar redovisas även i särskilda revisionsrapporter. Rapporterna finns att läsa på webbsidan start.stockholm/revision.

Förord

Vi revisorer har nu avslutat granskningen av verksamhetsåret 2023. Än en gång vill vi betona vikten av att styrningen och uppsikten över större investerings- och verksamhetsprojekt förbättras. Under senare år finns flera exempel på projekt som kommit att bli väsentligt dyrare än den budget som initialt beslutats för att genomföra arbetet. Att det dessutom dröjer innan fakta redovisas på ett öppet och transparent sätt på politisk nivå, uppfattar vi har blivit en del av stadens kultur. Kombinationen av att investeringar inte sammantaget genomförs inom beslutade ramar och att låneskulden ökar, innebär en risk för att kommande generationer får betala en allt för stor del av de kostnader som följer av de investeringar som pågår idag.

En annan företeelse som vi har identifierat vara en del av stadens organisationskultur är att nämnder, bolagsstyrelser och även kommunstyrelsen i sina rapporter ofta redovisar att kommunfullmäktiges målsättningar uppnås. Detta även om det finns väsentliga avvikelser. För en organisation som arbetar med att kontinuerligt förbättra verksamheten är det viktigt att öppet redovisa de framsteg som gjorts. Men det är också viktigt att belysa det arbete som varit mindre framgångsrikt

och där fortsatt fokus är nödvändigt för att nå den kvalitetsnivå som eftersträvas. Äldreomsorgen är ett exempel på ett område där vi anser att det är angeläget att se över hur kvalitet mäts för att tydligare styra mot uppsatta mål.

Slutligen vill vi på temat organisationskultur lyfta det demokratiska perspektivet. Det finns nämnder och styrelser som genomför sina sammanträden utan föredragningar och dialog. Detta arbetssätt kan leda till att ledamöter inte har tillgång till samma information i de ärenden som ska beslutas. Förvisso är det varje ledamots ansvar att hålla sig informerad, men möteskulturen bör stödja detta.

Bosse Ringholm
Ordförande grupp 1

Mia Sydow Mölleby
Ordförande grupp 2

Stefan Kindborg
Ordförande grupp 3

Stadsrevisionens uppdrag och organisation

Stadsrevisionen granskar på kommunfullmäktiges uppdrag all verksamhet som bedrivs av Stockholms stads nämnder och bolag. Granskningen sker i den omfattning som följer av god revisionssed och i enlighet med kommunallag, aktiebolagslag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt stadens revisionsreglemente. Den årliga granskningen ligger till grund för revisorernas prövning av ansvar och uttalanden om ansvarsfrihet samt för den samlade bedömningen av stadens verksamhet.

Förtroendevalda revisorer

Kommunfullmäktige väljer 20 revisorer att granska verksamheten. Revisorernas arbete och ansvar fördelas på tre grupper:

- **Revisorsgrupp 1** granskar kommunstyrelsen och valnämnden. Revisorsgruppen tar även del av resultatet från koncern- och bolagsgranskning för att få en samlad bild av verksamhet och resultat.
- **Revisorsgrupp 2** granskar exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kultur- nämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, stads- byggnadsnämnden, trafiknämnden och utbildningsnämnden.
- **Revisorsgrupp 3** granskar samtliga stadsdels- nämnder, arbetsmarknadsnämnden, förskole- nämnden, socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden.

Lekmannarevisorer

Lekmannarevisorer för stadens bolag väljs från gruppen förtroendevalda revisorer. Det ger förutsättning för att bedriva granskning utifrån en helhetssyn. Inom bolagskoncernen finns moderbolaget Stockholm Stadshus AB och 16 helägda dotterbolag samt ett delägt bolag. För det delägda bolaget, Stockholm Exergi AB, utförs ingen lekmanrevision. Lekmannarevisionen omfattar bolagens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat samt interna kontroll. En granskningsrapport upprättas för varje bolag. De auktoriserade revisorerna granskar räkenskaperna och den interna kontrollen kopplat till rättvi-

sande räkenskaper samt upprättar revisionsberättelser för varje bolag.

Kommunalförbund

Storstockholms brandförsvarsförbund ingår i stadens sammanställda redovisning. Revisionen av förbundet utförs av fyra förtroendevalda revisorer som utses från medlemskommunerna. För perioden 2023–2026 är stadens revisorer inte representerade. Revisorerna biträds av en revisionsbyrå. Revisorerna har lämnat sin revisionsberättelse samt redogörelse för år 2023

Revisionskontor

Stockholms stads revisorer har en egen förvaltning, revisionskontoret, som utför all granskning i rollen som sakkunniga biträden. Revisionskontoret kan i sin tur uppdra åt konsulter att genomföra granskning. Exempelvis genomförs räkenskapsrevision med stöd av konsult. Revisionskontoret fungerar även som stöd till lekmannarevisorerna.

Se sidan 27 för information om vilka revisorer som kommunfullmäktige utsett.

Stadsrevisionens bedömningar

Samlad bedömning

Vår granskning visar att nämnder och styrelser i huvudsak har en styrning som syftar till att nå följsamhet till kommunfullmäktiges målsättningar och de beslut som fattas. Styrsignalerna är dock många, vilket innebär svårigheter för verksamheten att prioritera. Måluppfyllelsen varierar och flera verksamhetsområdesmål uppnås inte. Större avvikelser finns framförallt inom områdena bostadsbyggande samt klimat- och miljö. Inom äldreomsorgen anser vi att kommunfullmäktiges målsättning inte uppnås fullt ut då få stadsdelsnämnder uppnår önskade resultat i de brukarundersökningar som genomförs.

En ekonomi i balans har uppnåtts för 2023 i och med att resultatet överstiger budgeterat resultat. Fem av sex finansiella mål uppnås. Det mål som inte uppnås är kapitalkostnadernas andel av nettodriftskostnader, vilket är en effekt av en högre ränta och stora investeringsutgifter under senare år. Därutöver har investeringsverksamheten sammantaget inte bedrivits inom beslutade investeringsramar. Betydande avvikelser har noteras, bland annat för projekt Slussen samt projekt Stockholms framtida avloppsrening. Vi revisorer anser att det är angeläget att kommunkoncernen fortsätter stärka förmågan att genomföra omfattande investerings- och verksamhetsprojekt. De beslutsunderlag som presenteras för kommunfullmäktige behöver bli tydligare. Bland annat behöver det framgå vilka risker projekten har att hantera, vilka utgifter/kostnader riskerna kan innebära samt väsentliga antaganden för projektens framdrift. Ett annat utvecklingsområde är upphandling och avtalsuppföljning som behöver stärkas för att stävja oegentligheter och minska risken för brott.

Vår granskning visar att Stockholms stads årsredovisning, i allt väsentligt, har upprättats i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning samt följer god redovisningssed. Såväl stadens som den kommunala koncernens räkenskaper ger en i huvudsak rättvisande bild av årets resultat och ställning. Vi noterar att det finns oklarheter avseende exploateringsnämndens redovisning av investeringar.

Vår samlade bedömning:

- Verksamheten har delvis bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Kommunstyrelsens övergripande styrning, samordning och uppsikt har i huvudsak varit tillräcklig. Det finns nämnder och bolag som behöver stärka sitt internkontrollarbete.
- Räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande.

Lekmannarevisorn för Mässhastigheter i Stockholm AB har, i sin granskningsrapport till bolagsstämman, riktat en anmärkning till bolagets styrelse och vd för bristande intern kontroll.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar kommunstyrelsen och samtliga nämnder med dess ledamöter ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2023.

Revisorerna i april 2024

Nämnder och bolagsstyrelser

I detta avsnitt redovisas de kriterier som ligger till grund för revisionens bedömningar. I tabell på sidorna 10 och 11 redovisas samtliga bedömningar. Därefter kommenteras de brister som har identifierats.

BEDÖMNINGSKRITERIER OCH DEFINITIONER

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden/styrelsen har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/Styrelsen och vd:

- Har ett resultat som är förenligt med kommunfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning

✔ *I allt väsentligt tillfredsställande.* Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Eventuella rekommendationer behöver åtgärdas (grön markering).

● *Delvis tillfredsställande.* Bedömningskriterier bedöms delvis vara uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer (gul markering).

✖ *Inte tillfredsställande.* Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer (röd markering).

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd/styrelse, förvaltnings- eller bolagsledning och personal. Den ska vara en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen ska säkerställa, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt samt att lagar, förordningar och andra regler följs. Det ska lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/Styrelsen och vd:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Nämnden/styrelsen har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.

- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

✔ *I huvudsak tillräcklig.* Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Eventuella rekommendationer behöver åtgärdas (grön markering).

● *Delvis tillräcklig.* Bedömningskriterierna bedöms vara delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer (gul markering).

✘ *Inte tillräcklig.* Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer (röd markering).

Räkenskaper

Nämnden ansvarar för att den ekonomiska redovisningen upprättas i enlighet med stadens anvisningar.

Bedömningskriterier

- Stadens anvisningar.

Bedömning

✔ *Upprättade enligt anvisningar.* Mindre avvikelser kan förekomma och eventuellt någon rekommendation som behöver åtgärdas (grön markering).

✘ *Ej upprättade enligt anvisningar.* Väsentliga brister finns som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer (röd markering).

REVISORERNAS BEDÖMNINGAR ÅR 2023

	Verksamhet	Ekonomi	Intern kontroll	Räkenskaper
FACKNÄMNDER				
Arbetsmarknadsnämnden	✓	✓	✓	✓
Exploateringsnämnden	●	●	✗	✗
Fastighetsnämnden	✓	✓	✓	✓
Förskolenämnden ⁽²⁾	✓	✓	●	✓
Idrottsnämnden	✓	✓	✓	✓
Kulturnämnden	✓	✓	✓	✓
Kyrkogårdsnämnden	✓	✓	●	✓
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	✓	✓	✓	✓
Servicenämnden	✓	✓	✓	✓
Socialnämnden	●	✓	✓	✓
Stadsbyggnadsnämnden	●	✓	✓	✓
Trafiknämnden	●	✓	✗	✓
Utbildningsnämnden	●	✓	●	✓
Valnämnden	✓	✓	✓	✓
Äldrenämnden	✓	✓	✓	✓
Överförmyndarnämnden	✓	✓	✓	✓
STADSDELSNÄMNDER				
Bromma	✓	✓	●	✓
Enskede-Årsta-Vantör	●	✓	✓	✓
Farsta	✓	✓	●	✓
Hägersten-Älvsjö	✓	✓	✓	✓
Hässelby-Vällingby	✓	✓	✓	✓
Järva ⁽³⁾	✓	✓	✓	✓
Kungsholmen	✓	✓	✓	✓
Norra innerstaden ⁽⁴⁾	✓	✓	✓	✓
Skarpnäck	✓	✓	✓	✓
Skärholmen	●	✓	●	✓
Södermalm	●	✓	✓	✓

REVISORERNAS BEDÖMNINGAR ÅR 2023

	Verksamhet	Ekonomi	Intern kontroll	Räkenskaper ¹
MODERBOLAGET				
Stockholms Stadshus AB	●	●	●	✓
DOTTERBOLAG				
AB Familjebostäder	●	●	✓	✓
AB Stockholmshem	●	●	✗	✓
AB Stokab	✓	✓	✓	✓
AB Svenska Bostäder	●	●	●	✓
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	✓	✓	✓	✓
Kulturhuset Stadsteatern AB	✓	✓	●	✓
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	✓	●	✓	✓
Mässfasterigheter i Stockholm AB	●	✗	✗	✓
Skolfasterigheter i Stockholm AB, SISAB	✓	✓	✓	✓
S:t Erik Försäkrings AB	✓	✓	✓	✓
S:t Erik Markutveckling AB	✓	✓	✓	✓
Stockholm Business Region AB	✓	✓	✓	✓
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	✓	✗	✓	✓
Stockholms Hamn AB	✓	●	●	✓
Stockholms Stads Parkerings AB	✓	✓	✓	✓
Stockholm Vatten och Avfall AB, SVOA	●	✓	●	✓

¹⁾ Auktoriserade revisorers bedömning. Kriterier är årsredovisningslag och bokföringsnämndens allmänna råd.

²⁾ Förskolenämnden bildades 1 mars 2023.

³⁾ Järva stadsdelsnämnd bildades 1 juli 2023 genom en sammanläggning av stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta.

⁴⁾ Norra innerstadens stadsdelsnämnd bildades 1 juli 2023 genom en sammanläggning av stadsdelsnämnderna Norrmalm och Östermalm.

KOMMENTAR TILL BEDÖMNINGAR

Nedan följer en kort kommentar som förklarar bakgrunden till varför en nämnd eller bolag fått bedömningar som betyder att brister har identifierats. I föregående tabell har dessa nämnder/bolag markerats med gul eller röd färg.

Facknämnder

Exploateringsnämnden

Bedömningen är att nämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat delvis är tillfredsställande. Nämnden når inte upp till kommunfullmäktiges mål avseende bostadsbyggande. Nämnden har inte heller säkerställt att investeringsredovisningen är korrekt, vilket innebär risk för fel i de finansiella rapporterna.

Vidare är bedömningen att nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll inte är tillräcklig. Bedömningen grundar sig främst på att nämnden inte kommit till rätta med de brister som tidigare identifierats i investeringsverksamheten. Vidare har inte tillräckliga åtgärder vidtagits för att säkerställa en korrekt investeringsredovisning. Nämnden behöver säkerställa att fördelning av ansvar och befogenheter är tydligt.

Genomförd granskning indikerar att det kan finnas felaktigheter i nämndens räkenskaper. Det är inte möjligt att bedöma om räkenskaperna är upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

Förskolenämnden

Bedömningen är att nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll delvis är tillräcklig. Den nybildade nämnden har ännu inte har färdigställt grundläggande delar i internkontrollarbetet. Bland annat behöver nämnden utveckla internkontrollplanen och säkerställa efterlevnad av dataskyddsförordningen.

Kyrkogårdsnämnden

Bedömningen är att nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll delvis är tillräcklig. Styrning och kontroll avseende investeringsprojekten behöver utvecklas och den interna kontrollen avseende inköpsorganisationen stärkas.

Stadsbyggnadsnämnden

Bedömningen är att nämndens verksamhetsmässiga resultat delvis är tillfredsställande. Nämnden når inte upp till kommunfullmäktiges mål avseende bostadsplanering.

Socialnämnden

Bedömningen är att nämndens verksamhetsmässiga resultat delvis är tillfredsställande. Ett av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål, "Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning", uppnås delvis. Två av de fyra verksamhetsområdesmålen som är kopplade till inriktningsmålet är delvis uppfyllda. Årsmålen för indikatorer inom övriga inriktningsmål har också låg måluppfyllelse, exempelvis antal beställda bostäder med särskild service.

Trafiknämnden

Bedömningen är att nämndens verksamhetsmässiga resultat delvis är tillfredsställande. Nämnden når inte upp till kommunfullmäktiges mål avseende cykelinfrastruktur och trygghetsarbete.

Vidare är bedömningen att nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll inte är tillräcklig. Det finns

omfattande behov av att tydliggöra fördelning av ansvar och befogenheter när det gäller uppföljning av avtal för parkeringsövervakning. Den interna kontrollen avseende torghandel, inköp av konsulttjänster, underhåll och reinvesteringar samt investeringsredovisning behöver väsentligt stärkas.

Utbildningsnämnden

Bedömningen är att nämndens verksamhetsmässiga resultat delvis är tillfredsställande. Nämnden når inte upp till kommunfullmäktiges mål avseende elevers kunskap, trygghet, studiero och inflytande.

Vidare är bedömningen att nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll delvis är tillräcklig. Årets granskning visar på fortsatta brister avseende delegationsbeslut, efterlevnad av dataskyddsförordningen samt redovisning av representation.

Stadsdelsnämnder

Bromma

Bedömningen är att stadsdelsnämndens interna styrning, uppföljning och kontroll delvis är tillräcklig. Systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner behöver förbättras. Årets granskning av avtalsuppföljning av lokalvård visar på väsentliga brister. Exempelvis saknas rutiner för att genomföra kontroller. Liknande brister noterades 2021 och 2022 inom området köp av reparationer och underhåll samt programvaror/-licenser.

Enskede-Årsta-Vantör

Bedömningen är att stadsdelsnämndens verksamhetsmässiga resultat delvis är tillfredsställande. Inriktningsmålet, "Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla", uppnås delvis. Vidare är måluppfyllelsen låg för stadsdelsnämndens kärnverksamhet, bland annat avseende förskoleverksamhet, socialtjänst och trygghetsarbete.

Farsta

Bedömningen är att nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten delvis är tillräcklig. Nämnden har under året stärkt sin interna kontroll, men det kvarstår utvecklingsarbete. Det gäller bland annat genomförandeplaner inom hemtjänsten och inom området informationssäkerhet.

Skärholmen

Bedömningen är att nämndens verksamhetsmässiga resultat delvis är tillfredsställande. Nämnden når inte helt upp till kommunfullmäktiges målsättningar inom socialtjänst, trygghetsarbete samt kultur-, idrotts- och föreningsliv.

Nämndens interna kontroll, uppföljning och styrning bedöms vara delvis tillräcklig. Bedömningen grundar sig bland annat på granskning av basala hygienrutiner inom äldreomsorgen som visar på avvikelser vad gäller riskanalyser, egenkontroller samt utbildning. Därtill framkommer i dataskyddsombudets årsrapport att dataskyddsförordningen inte efterlevs.

Södermalm

Stadsdelsnämndens verksamhetsmässiga resultat bedöms som delvis tillfredsställande. Bedömningen grundas på att flera verksamhetsområdesmål för nämndens kärnverksamhet uppnås delvis.

Moderbolaget

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB

Bedömningen är att moderbolaget delvis bedrivit bolagskoncernens verksamhet på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Inriktningsmålet ”Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning” uppfylls delvis. Avvikelser finns främst i målsättningar som rör energi-effektivisering, matavfall och byggvarubedömningar. Bolagskoncernen uppnår inte heller kommunfullmäktiges mål avseende finansiellt resultat, vilket förklaras av nedskrivningar.

Även moderbolagets styrning, uppföljning och kontroll av bolagskoncernens verksamhet bedöms varit delvis tillräcklig. Rapporteringen av stora eller strategiska investeringar bör ske mer frekvent till koncernstyrelsen för vidare rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Moderbolaget har påbörjat ett utvecklingsprojekt kopplat till styrning, uppföljning och kontroll av koncernens investeringar. Till exempel har reviderade tillämpningsanvisningar för investeringar har tagits fram. Det återstår dock ett arbete med att implementera dessa i ordinarie verksamhet.

Dotterbolag

AB Familjebostäder

Bedömningen är att bolaget delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bolaget uppnår inte alla mål inom dess kärnuppdrag. Det gäller bland annat målsättningar inom områdena bostadsproduktion och miljö. Bolaget uppnår inte heller kommunfullmäktiges mål avseende finansiellt resultat, vilket förklaras av nedskrivningar.

AB Stockholmshem

Bedömningen är att bolaget delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bolaget uppnår inte mål inom dess kärnuppdrag. Det gäller bland annat målsätt-

ningar inom områdena miljö och hållbarhet. Bolaget uppnår heller inte kommunfullmäktiges mål avseende finansiellt resultat, vilket främst förklaras av nedskrivningar och ökade kostnader för skadegörelse.

Bolagets styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten bedöms inte vara tillräcklig. Bolaget saknar en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter. Vidare finns brister bland annat i den interna kontrollen inom lokalupplåtelser och direktupphandling samt Störningsjourens verksamhet. Det kvarstår även flera rekommendationer från tidigare år.

AB Svenska Bostäder

Bedömningen är att bolaget delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bolaget uppnår inte mål inom dess kärnuppdrag. Det gäller bland annat målsättningar inom områdena hållbarhet och trygghet. Bolaget uppnår inte heller kommunfullmäktiges mål avseende finansiellt resultat, vilket främst förklaras av nedskrivningar.

Även bolagets styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten bedöms varit delvis tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är inte fullt ut en integrerad del i bolagets styrning och uppföljning. Vidare behöver den interna kontrollen när det gäller lokalupplåtelser samt hantering av ändrings- tilläggs- och avgående arbeten i investeringsprojekt stärkas. Lokalvårdsavtalen behöver följas upp i större utsträckning för att minska risken för oegentligheter.

Kulturhuset Stadsteatern AB

Bedömningen är att bolaget delvis har tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Arbetet med den interna kontrollen har under året utvecklats och blivit en mer integrerad del i styrning och uppföljning. Arbeta kvarstår gällande dokumentation av kontroller och koppling mellan identifierade risker och kontrollaktiviteter. Bolaget behöver även stärka sin följsamhet till lagen om offentlig upphandling samt stadens regelverk för upphandling.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Bolagets ekonomiska resultat bedöms som devis tillfredsställande. Resultatet avviker från bolagets resultatmål. Avvikelsen beror främst på högre räntekostnader och högre kostnader för fastighetsunderhåll än budgeterat.

Mässfastigheter i Stockholm AB

Bedömningen är att bolaget delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Vidare är bedömningen att bolaget från ekonomisk synpunkt inte har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt.

Bolaget har inte fullt ut uppnått det verksamhetsmål som omfattar bolagets kärnverksamhet, att bedriva event. Vidare uppfylls inte ägardirektivet om att ta fram en lönsam affärsmodell. Bolaget uppnår heller inte kommunfullmäktiges mål avseende finansiellt resultat.

Bolaget bedöms inte ha en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Påtagliga brister finns i bolagets interna kontroll av förtroendekänsliga poster, upphandling och avtalshantering, budgetprocessen samt kostnadskontroll. Väsentliga brister finns i bolagets följsamhet till lagkrav och stadens styrdokument. Vidare bedöms vd och styrelse brustit i styrning och uppföljning av bolagets ekonomi. På grund av allvarliga brister i Mässfastigheter i Stockholm ABs interna kontroll och ekonomistyrning riktar lekmanrevisorn kritik mot styrelsen och verkställande direktör i form av en anmärkning.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Bedömningen är att bolagets ekonomiska resultat inte är tillfredsställande. Resultatet avviker från bolagets resultatmål. Under året har bolaget redovisat en förgävesprojektering om 25 mnkr, vilket avser förarbetet till moderniseringsprojektet i Globen från år 2020.

Stockholms Hamn AB

Bedömning är att bolagets ekonomiska resultat delvis är tillfredsställande. Resultatet avviker från bolagets resultatmål. Avvikelsen förklaras av att intäkter, hamnavgif-

ter, varit lägre än budgeterat till följd av minskad efterfrågan och det säkerhetspolitiska läget.

Vidare är bedömningen att bolaget delvis har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Arbete kvarstår med att utveckla styrning och uppföljning av kaj- och markanläggningar. Vidare finns utvecklingsområden bland annat gällande efterlevnad av NIS-direktivet

Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA)

Bedömningen är att bolaget delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Två av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål uppnås inte. Vissa enskilda investeringsprojekt redovisar väsentliga avvikelser från genomförandebeslut, däribland projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA).

Bolaget bedöms ha en delvis tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Bolaget behöver vidta åtgärder för att säkra en effektiv styrning och kostnadskontroll för investeringar i syfte att uppnå följsamhet till beslutade investeringsramar. Styrelsen behöver också säkerställa att de har tillräcklig information om pågående och planerade investeringsprojekt.

Granskning 2023

Årets granskningar

Revisionskontoret granskar varje år stadens verksamhet. Granskningarna utgör underlag för revisorernas bedömningar. Vad som granskas prioriteras utifrån en bedömning av risk och väsentlighet och med hänsyn till vad som granskats tidigare år. Risk betyder i detta sammanhang risk för att verksamheten inte lever upp till lagstiftning, kommunfullmäktiges mål och beslut eller risk för brister i den interna kontrollen. Ett urval av de granskningar som genomförts under 2023 redovisas i korthet i detta avsnitt.

Pedagogisk verksamhet

Anpassad grundskola (rapport nr 2)

Kunskapsuppdraget är i huvudsak implementerat.

Utbildningsnämndens arbete avseende kunskapsuppdraget för elever i anpassad grundskola har granskats.

Granskningen visar att:

- Elever erbjuds undervisning i enlighet med skollag och läroplan.
- Det finns utmaningar i att skapa lärmiljöer anpassade för att möta alla elevers individuella behov.
- Kopplingen till kriterier i läroplanen behöver tydliggöras i samband med att elevernas individuella kunskapsutveckling analyseras och dokumenteras.
- Behov av specialistkompetens behöver kartläggas och analyseras, exempelvis avseende lärare med speciallärarexamen med inriktning mot intellektuell funktionsnedsättning.
- Det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas för att kunskapsuppdraget inkl. lärmiljöer ska kunna analyseras och utvärderas på aggregerad nivå.

Hälsofrämjande lärmiljöer (rapport nr 4)

Skolledarnas styrning och prioritering är tongivande.

En granskning har genomförts av utbildningsnämndens arbete för att uppnå hälsofrämjande lärmiljöer i stadens skolor.

Granskningen visar att:

- Det finns en systematik för hur skolorna ska bedriva sitt hälsofrämjande arbete.
- Den centrala förvaltningen följer skolornas elevhälsoarbete löpande.
- Skolornas förutsättningar, behov och resurser för det hälsofrämjande arbetet varierar.
- Skolledarnas styrning och prioritering av arbetet sätter ambitionsnivån och är därmed en förutsättning för skolans arbete.
- För att stadens skolor ska erbjuda likvärdiga lärmiljöer behöver utbildningsnämnden tydliggöra ambitionsnivån för det hälsofrämjande arbetet.

Ekonomistyrning i grundskolan (rapport nr 8)

Det finns en tydlig struktur för ekonomistyrning.

Utbildningsnämndens ekonomistyrning av grundskoleverksamheten har granskats.

Granskningen visar att:

- Processen och ansvaret för budget- och uppföljningsarbetet är tydlig.
- Rektorerna utformar åtgärdsplaner vid befarade budgetunderskott.
- Styrning av anslagsenheter behöver implementeras.
- Beslutade åtgärder och uppdrag till förvaltningen behöver på ett tydligare sätt framgå av nämndens protokoll.

Skolskjuts

Flera brister har noterats.

Stadens hantering av skolskjuts har granskats i syfte att bedöma om utbildningsnämndens och servicenämndens interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen visar att:

- Skolorna har etablerade rutiner för att hantera skolskjuts.
- Hanteringen av klagomål behöver förbättras.
- Det saknas en systematisk analys och utvärdering av elevens/vårdnadshavarens upplevelse av skolskjuts.
- Ansvaret mellan servicenämnden och utbildningsnämnden är otydligt.
- Samverkan mellan nämnderna behöver stärkas.
- Systematiska kontroller av avtalsefterlevnad, bland annat avseende chaufförernas utbildning, behöver genomföras.

Särskilt stöd i förskolan

Barnen erbjuds i huvudsak stöd.

En granskning har genomförts avseende särskilt stöd till barn i förskolan. Granskningen omfattade förskolenämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Kungsholmen och Skärholmen.

Granskningen visar att:

- Stadsdelsnämnderna i huvudsak följer kraven i skollag och läroplan.

- Stadsdelsnämnderna har specialpedagoger som ger kompetensinsatser och handleder förskolepersonal.
- Det finns insatser för att stödja barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling.
- För att ytterligare stärka arbetet kommer förskolenämnden att ta fram stadsövergripande riktlinjer och erbjuda kompetensutveckling.

Omsorg

Genomförandeplaner inom hemtjänst (rapport nr 6)

Det är vanligt att brukare saknar genomförandeplaner.

En granskning har genomförts av om stadsdelsnämnderna styr och följer upp genomförandeplaner inom hemtjänsten i enlighet med socialtjänstlagen samt stadens riktlinjer och anvisningar. Granskningen omfattade stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby och Skarpnäck.

Granskningen visar att:

- Genomförandeplanerna inte fullt ut fungerar som stöd för att säkerställa att brukarnas behov tillgodoses.
- I de fall genomförandeplaner finns har brukarna varit delaktiga i framtagandet.
- Det förekommer att genomförandeplanen avviker från beställning/biståndsbeslut.
- Genomförandeplanen används i liten utsträckning i samband med individuppföljning.
- Individuppföljning genomförs inte alltid innan biståndsbeslutet upphör att gälla.
- Brister har påvisats i dokumentationen av individuppföljningar.

Individuppföljning daglig verksamhet

Stadens riktlinje efterlevs inte fullt ut.

Stadsdelsnämndernas arbete med att följa upp biståndsbeslut avseende daglig verksamhet har granskats.

Granskningen omfattade socialnämnden samt stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Hägersten-Älvsjö.

Granskningen visar att:

- Utförarorganisationerna upprättar inte genomförandeplaner inom uppsatt tidsram.
- Individuppföljningar genomförs inte alltid minst årligen.
- Beställningar och genomförandeplaner används inte vid individuppföljning.
- Brukarnärvaro följs inte upp för att säkerställa att rätt ersättning utgår till utförare och brukare.

Basala hygienrutiner inom äldreomsorgen

Följsamheten varierar mellan nämnderna.

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Skärholmen och Södermalm har en tillräcklig följsamhet till Socialstyrelsens basala hygienrutiner inom äldreomsorgen.

Granskningen visar att:

- Södermalm följer i huvudsak riktlinjerna.
- Kungsholmen och Skärholmen behöver stärka arbetet avseende riskanalys, analys av resultat av genomförda egenkontroller samt erbjuda medarbetare verksamhetsförlagd praktisk utbildning.
- Kungsholmen behöver säkerställa att hemtjänstens medarbetare tar del av stadens obligatoriska webbaserade utbildning avseende basala hygienrutiner.
- Skärholmen behöver säkerställa att egenkontroller genomförs på systematiskt sätt.

Kompetensplanering inom boende med särskild service

Kartläggning och utbildningsinsatser genomförs.

En granskning har genomförts för att bedöma om det finns en planering för att säkerställa att personal inom boende med särskild service för vuxna har tillräcklig kompetens, i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) och kommunfullmäktiges direktiv. Granskningen har omfattat socialnämnden samt stadsdelsnämnderna Farsta och Norra innerstaden.

Granskningen visar att:

- Personalens kompetens och behov av kompetensutvecklande insatser har kartlagts och följs upp regelbundet.
- Tillsvidareanställd personal erbjuds kontinuerligt kompetensutvecklande insatser.
- Vid nyanställning eftersträvas att sökande har gymnasial utbildning.

Hot och våld vid gruppboende

Incidentrapportering behöver säkerställas.

Stadsdelsnämndernas arbete för att förebygga, förhindra samt hantera hot och våld mot anställda vid stadens gruppboenden har granskats. Granskningen omfattade stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör och Södermalm.

Granskningen visar att:

- Det förebyggande arbetet mot hot och våld är en integrerad del i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Det finns strukturer, rutiner och arbetssätt för att hantera och förebygga hot och våld samt för att identifiera, bedöma och hantera risker.
- Vissa boenden saknar riskbedömning och handlingsplan anpassade efter boendets lokala förutsättningar.
- Det finns sannolikt en underrapportering av arbets-skada, tillbud och riskobservation.

Samhälle

Biologisk mångfald i stadsbyggnadsprocessen (rapport nr 3)

Risk för målkonflikt.

En granskning har genomförts i syfte att bedöma hur staden integrerar och tar hänsyn till biologisk mångfald i processerna för fysisk planering och exploatering. Granskningen omfattade stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd samt AB Stockholmshem.

Granskningen visar att:

- Staden har en styrning och ett arbetssätt för att integrera och ta hänsyn till biologisk mångfald i stadsbyggnadsprocessen.
- Det finns en målkonflikt mellan att bevara samt stärka den biologiska mångfalden och att nå stadens mål om bostadsproduktion.
- Risk finns att målkonflikten avgörs av tjänstemän och inte på politisk nivå.
- Stadsbyggnadsnämnden behöver omhänderta kommunfullmäktiges uppdrag om att stor försiktighet ska råda med byggnation i ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO), inom ramen för övergripande stadsplanering och planprocessen.

Att främja fysisk aktivitet hos unga (rapport nr 5)

Det strategiska arbetet behöver utvecklas.

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om staden bedriver ett strukturerat och aktivt arbete för att främja fysisk aktivitet hos ungdomar. Granskningen omfattade idrottsnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden samt Södermalms och Skärholmens stadsdelsnämnder.

Granskningen visar att:

- Aktiviteter för att främja fysisk rörelse hos unga genomförs i linje med kommunfullmäktiges uppdrag och ansvarsfördelning.
- Nämndernas arbete styrs i liten utsträckning av tydligt formulerade strategier eller konkreta mål.
- Det saknas underlag för att dra slutsatser om genomförda satsningar när prioriterade grupper och ger det resultat som eftersträvas.
- Idrottsnämnden bör ta ett större ansvar för att driva det strategiska arbetet, sprida kunskap och samverka för att främja fysisk aktivitet hos ungdomar.
- Utbildningsnämndens samverkan med kulturnämnden behöver stärkas avseende lokalanvändning för kulturskolan i stadens skolor.

Underhåll och reinvestering av

dricksvattenledningsnätet (rapport nr 7)

Hanteringen av risker behöver utvecklas.

En granskning har genomförts av Stockholm Vatten och Avfall ABs (SVOAs) arbete med att planera och genomföra underhåll och reinvesteringar i dricksvattenledningsnätet.

Granskningen visar att:

- Bolaget tillämpar en projektstyrningsmodell i enlighet med branschpraxis.
- Det finns ett strukturerat arbete för att kartlägga dricksvattenledningsnätets standard och skick.
- En förnyelseplan har tagits fram som beskriver arbetsprocesser, nuläge, riskanalys, prioriteringar samt planering av arbetet.
- Det finns en tydlig koppling mellan aktiviteterna i det övergripande programmet, förnyelseplanen och investeringsplaneringen.
- Det saknas en gemensam struktur för hur risker ska hanteras i investeringsprojekten.
- Styrelsen behöver hålla sig informerad om kostnader och framdrift för de projekt som pågår eller planeras.

Styrning av samhällsviktiga

investeringsprojekt (rapport nr 9)

Styrning och uppsikt behöver stärkas.

Stadens styrning och uppsikt över samhällsviktiga investeringsprojekt har granskats. Granskningen omfattade projekten Järva begravningsplats, Högdalens sorteringsanläggning för matavfall samt stadens medfinansiering i Stockholmsförhandlingen och Sverige-förhandlingen. Kommunstyrelsen, Stockholms Stadshus AB, kyrkogårdsnämnden samt Stockholm Vatten och Avfall AB har omfattats av granskningen.

Granskningen visar att:

- Beslutsunderlagen för investeringarna är inte tydliga och transparenta. Bland annat avseenden bedömning av risker samt beräkning av riskreserv och index.

- Projektstyrningsmodellen efterlevs inte alltid.
- Återrapportering till nämnd och styrelser i tertial- och bokslutsrapportering behöver utvecklas gällande projektens ekonomi. Det saknas bland annat förklaringar till förändrade prognoser och nyttjande av riskreserv.
- Stadens medfinansiering beskrivs inte tillräckligt tydligt i beslutsunderlag och i stadens årsredovisning. Det saknas en beskrivning av den totala ekonomiska effekten och finansiella risker. Effekterna av indexreglering beskrivs knapphändigt.

Stockholmshusen

Kommunfullmäktiges mål nås inte.

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om stadsbyggnadsnämnden tillsammans med exploateringsnämnden och Familjebostäder har en ändamålsenlig process avseende Stockholmshusen.

Granskningen visar att:

- Ledtiderna för detaljplanprocessen överensstämmer i låg grad med det mål som fastställts för projekt Stockholmshusen.
- Orsaker som fördröjer handläggningen behöver identifieras.
- Skillnaden är stor mellan sökta och anvisade markanvisningar för Stockholmshusen.
- Samverkan har inte fungerat fullt ut i enlighet med kommunfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Efterlevnad av framtagna riktlinjer behöver följas upp.

Ändrings- och tilläggsbeställning inom investeringsprojekt

Styrning och uppföljning behöver utvecklas.

AB Svenska Bostäder har granskats avseende om bolaget har en tillräcklig intern kontroll gällande så kallade ÄTA-arbeten (ändringar, tillägg och avgående arbeten) inom investeringsprojekt.

Granskningen visar att:

- I beslutsärenden redogörs för risker i varierad omfattning.

- Det framgår inte på ett tydligt sätt hur riskerna påverkat projektets riskbuffert.
- Avvägningar inför fastställande av riskbuffert dokumenteras inte, vilket försvårar möjligheten att följa projektets utveckling.
- Anvisningar för att hantera ÄTA-arbetet behöver utvecklas.
- Fler kontroller vid attest behövs för delegationsbeslut om ÄTA-arbeten.

Övrig granskning

Förebyggande arbete mot oegentligheter

Arbetet genomförs i huvudsak systematiskt.

Exploateringsnämnden, idrottsnämnden, fastighetsnämnden och Stockholms Hamn AB har granskats avseende det förebyggande arbetet för att minska risken för oegentligheter och förtroendeskadligt agerande.

Granskningen visar att:

- Det finns i huvudsak styrning, strukturer och värderingar som gynnar en god kontrollmiljö.
- Rutiner och kontroller finns för att förebygga, upptäcka samt förhindra oegentligheter och förtroendeskadligt beteende.
- Efterlevnad av framtagna riktlinjer behöver följas upp.
- Styrande dokument behöver tydliggöras avseende hur medarbetare ska agera vid jäv eller misstanke om oegentligheter.
- Ytterligare utbildningsinsatser avseende oegentligheter och förtroendeskadligt agerande behöver genomföras.
- Exploateringsnämndens och fastighetsnämndens väsentlighets- och riskanalyser bör även omfatta risker för oegentligheter och förtroendeskadligt agerande för samtliga verksamhetsområden.

Uppföljning av lokalvårdsavtal (rapport nr 10)

Avtalsuppföljningen behöver stärkas.

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd och AB Svenska Bostäder har en tillräcklig uppföljning och kontroll av lokalvårdsavtal för att förebygga och upptäcka oegentligheter.

Granskningen visar att:

- Uppföljning och kontroll av lokalvårdsavtal behöver stärkas för att förebygga och upptäcka oegentligheter. Verksamheterna fokuserar i sin avtalsuppföljning främst på städningens kvalitet.
- Utbildningsnämnden har centralt en tydlig organisation och en systematik för att följa upp lokalvårdsavtal.
- Bromma stadsdelsnämnd och AB Svenska Bostäder behöver stärka sitt arbete med avtalsuppföljning generellt.
- Vitesklausuler används i mycket liten utsträckning.

Upphandling och avtalsförvaltning

Regelefterlevnaden behöver stärkas.

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Mässfästigheter AB i Stockholm och Kulturhuset Stadsteatern AB har granskats avseende om upphandling och avtalsförvaltning sker i enlighet med lag om offentlig upphandling (LOU) och stadens krav.

- Bolagen behöver förbättra sina rutiner för att säkerställa att upphandling sker enligt LOU och stadens regler samt för uppföljning av ingångna avtal.
- Stadens obligatoriska klausuler för antidiskriminering och miljökrav saknas i flera av de granskade avtalen. Klausulerna tolkats och tillämpas också på olika sätt.
- När det konstnärliga undantaget tillämpas behöver skälen för detta dokumenteras.
- Dokumentation vid avtalsuppföljning behöver systematiseras.
- Seriositetskontroller behöver göras mer frekvent.

Upplåtelse av lokaler

Uppföljningen behöver stärkas.

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om stadens bostadsbolag har en tillräcklig intern kontroll för att förebygga risk för oegentligheter och otillåten påverkan i samband med upplåtelse av lokaler. Granskningen omfattade AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder.

Granskningen visar att:

- Bolagen har arbetssätt för att genomföra kontroller vid uthyrningstillfället.
- Systematisk uppföljning under upplåtelseiden genomförs i liten utsträckning.
- Dokumentation behöver generellt utvecklas, exempelvis när det gäller avvägningar och beslut om hyresreduktioner

Störningsjouren

Verksamheten behöver ses över.

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om AB Stockholmshem säkerställer att Störningsjouren bedrivs i enlighet med lagstiftning och övriga regelverk.

Granskningen visar att:

- Störningsjouren har funnits sedan 1986 och i bolagets regi sedan 2001.
- Ingen uppföljning har skett av att verksamhet och överenskommelser följer lagstiftning och regler som tillkommit och ändrats genom åren.
- Omfattningen av störningsjourens verksamhet behöver utredas.

Jämställdhetsanalys

Analys utförs inte i enlighet med kommunfullmäktiges direktiv.

Stadsdelsnämnderna Bromma och Hässelby-Vällingby har granskats i syfte att bedöma om uppföljning av jämställdhetsarbetet sker enligt kommunfullmäktiges budget och direktiv.

Granskningen visar att:

- Analys av jämställdhet inte prioriteras.
- Enkätundersökning visar att flera av stadens verksamheter saknar kompetens vad gäller analysarbete generellt och jämställdhetsanalys specifikt.

Uppföljning av tidigare granskningar

Stadens integrerade ledningssystem (rapport nr 7 2022)

Den uppföljande granskningen av kommunstyrelsen visar att det pågår ett utvecklingsarbete utifrån de rekommendationer som lämnats och som handlade om att väsentligt reducera antal styrsignaler i stadens styrning, att utveckla anvisningar för målbedömning och att utvärdera ledningssystemet i sin helhet. Kommunfullmäktige har i budget 2024 gett kommunstyrelsen i uppdrag att planera för en extern utvärdering av stadens ledningssystem. I budgeten anges även att antal styrsignaler bör minska genom en högre grad av helhetsperspektiv i stadens styrning. Vidare anges att för att minska risken för motstridiga styrsignaler är ambitionen att styrdokument, där så är möjligt, ska samordnas och bli färre. Anvisningar för nämndernas målbedömning har förtydligats och det framgår numera att kommunfullmäktiges indikatorer utgör en del i bedömningen av måluppfyllelse. Revisionskontoret kommer fortsätta att följa arbetet.

När det gäller rekommendationen till stadsdelsnämnderna avseende utbildningsinsatser till förtroendevalda och medarbetare är bedömningen att rekommendationen delvis är åtgärdad. Förtroendevalda har fått viss utbildning i ledningssystemet i samband med uppstart av den nya mandatperioden.

Socialt utanförskap hos unga (rapport nr 10 2022)

Rekommendationen till arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden, om att tydliggöra strategier och arbetsformer för att i högre utsträckning etablera kontakt med individer i risk för utanförskap, har vid årets uppföljning bedömts vara åtgärdad.

Nämnderna har tillsammans med socialnämnden genomfört en inventering av de insatser som staden erbjuder för att fullfölja studier. Utifrån kartläggningen har glapp mellan behov och insatser samt målgrupper med särskilt stor risk för utanförskap identifierats och åtgärder planerats.

Utbildningsförvaltningen deltar i ett projekt som drivs av Arbetsförmedlingen i syfte att öka möjligheterna för unga med funktionsnedsättning att få en bra övergång från avslutad gymnasieskola till arbetsliv. Vidare ges stöd och motiverande insatser till unga som är sjuk-skrivna i ett samverkansprojekt mellan psykiatri och arbetsmarknadsförvaltningen.

Kommunfullmäktige har 2024 gett ett uppdrag till nämnderna om att utveckla arbetssätt för att i högre utsträckning nå elever som riskerar hoppa av gymnasiet. I det arbetet ska samverkan med fristående skolor stärkas. Arbetsmarknadsförvaltningen intensifierar sitt arbete ute på skolorna i syfte att erbjuda tidiga insatser till ungdomar i riskzon för skolavbrott. Utbildningsnämnden har kartlagt orsaker till frånvaro i några gymnasieskolor och arbetar vidare med åtgärder samt hur slutsatserna kan spridas.

Projekt Slussen (rapport nr 2 2022)

I revisionsrapporten lämnades flera rekommendationer. Exploateringsnämnden rekommenderades att utveckla och tydliggöra nämndens styrning av projektet, den löpande uppföljningen av projektet, säkerställa att det finns en plan för att effektuera besparingen i syfte att uppnå följsamhet till budget samt införa en årlig lägesredovisning för projektet och hemställa om ett nytt reviderat genomförandebeslut. Den uppföljande granskningen visar att kommunfullmäktige beslutat om ett nytt reviderat genomförandebeslut i juni 2023. Vidare har nämnden begärt och erhållit lägesredovisningar avseende Projekt Slussen och Projekt Ny bussterminal i Katarinaberget. Projektet och dess genomförande kommer fortsatt följas.

Kommunstyrelsen uppmanades att se över stadens regler avseende hur styrning och uppföljning samt löpande rapportering till kommunfullmäktige av investeringsprojekt under genomförandeskedet kan utvecklas för investeringar som är av stor ekonomisk betydelse för staden eller som av andra orsaker förtjänar särskild uppmärksamhet. Den uppföljande granskningen visar att stadens anvisningar har reviderats. Från och med 2024 ställs krav på att investeringsprojekt över 50 mnkr ska lägesredovisas till nämnd med en lämplig frekvens i förhållande till projektets fas, storlek och komplexitet. Lägesredovisningarna ska redogöra för avvikelser och risker samt åtgärder för att minimera dessa och eventuella konsekvenser. Vidare ska projektets ekonomi beskrivas, exempelvis förändrade utgifter och inkomster, drifts- och kapitalkostnadskonsekvenser. Därutöver ska lägesredovisningen innehålla en beskrivning av projektet, vilka beslut som fattats samt projektets besluts-läge. Rekommendationen bedöms som åtgärdad.

Vidare rekommenderades kommunstyrelsen att föreslå att kommunfullmäktige kompletterar stadens regler med krav på att slutredovisningar ska godkännas av beslutande instans samt en beloppsmässig maxgräns för budgetavvikelser. I yttrandet över revisionsrapporten som lämnades 2022 anser kommunstyrelsen att gränsen om 15 procent för godkänd avvikelse för ett projekts nettoinvesteringsutgift inte behöver kompletteras med en beloppsmässig maxgräns. Kommunstyrelsen menar att stadens styrning av stora projekt tillsammans med uppföljning av nämndens budget samt kommunfullmäktiges styrning utifrån verksamhetsområdesmål säkerställer att investeringsverksamheten håller sig inom tilldelade ramar. Revisionskontoret noterar därför att rekommendationen avslutas utan åtgärd.

Språkutveckling i förskolan och grundskolan (rapport nr 9 2020 och nr 5 2021)

Uppföljande granskning visar att majoriteten av tidigare lämnade rekommendationer har åtgärdats. Kommunfullmäktige har även tydliggjort vikten av språkutveckling i budget från och med 2021, vilket ger ett ökat fokus på frågan.

Granskade stadsdelsnämnder har vidtagit åtgärder för att säkerställa pedagogernas kunskap i svenska språket vid stadens förskolor. Nämnderna beskriver att ett arbete genomförts, bland annat språkutbildning och nya krav vid rekrytering av personal. När det gäller om befintlig personal har tillräckliga språkkunskaper har nämnderna begränsad rådighet. I Skarpnäck pågår fortfarande ett arbete för att säkerställa att den individuella dokumentationen, tydligt och systematiskt, visar varje barns individuella behov av språkutveckling och förändringar i lärandet över tid.

Förskolenämnden (tidigare utbildningsnämnden) har i samverkan med stadsdelsnämnderna sett över hur det språkutvecklande arbetet kan följas upp. Detta görs nu bland annat genom en språkrapport och genom tydligare krav vid övergång från förskola till grundskola.

Utbildningsnämnden har kartlagt kompetensen och behoven i staden gällande lärare i svenska som andraspråk i enlighet med lämnad rekommendation. Arbete har även påbörjats för att stärka systematiken i uppföljningen av screening och metoden Hitta Språket.

Förebyggande barnsäkerhetsarbete i förskolan

År 2022 granskades det förebyggande barnsäkerhetsarbetet i förskolan. För de tre stadsdelsnämnder som omfattades av granskningen lämnades rekommendationer i olika omfattning. Den uppföljande granskningen visar att Södermalm har åtgärdat sina rekommendationer gällande uppdatering av rutiner samt systematiskt uppföljning. För Norra innerstaden (granskning omfattade ursprungligen Norrmalms stadsdelsnämnd) och Hässelby-Vällingby kvarstår rekommendationen att systematiskt följa upp rapporterade incidenter. Övriga rekommendationer har åtgärdats.

Hemvårdsbidrag

Under 2022 granskades tre stadsdelsnämnders hantering av hemvårdsbidrag. Rekommendationerna avsåg att ta fram riktlinjer, följa upp och kontrollera utbetalade hemvårdsbidrag samt utföra egenkontroller av regelefterlevnad. Uppföljningen visar att Hässelby-Vällingby har åtgärdat alla tre rekommendationer. Skärholmen och Södermalm har endast delvis åtgärdat rekommendationerna.

Individuppföljning av placerade barn

Under 2022 granskades stadsdelsnämndernas uppföljning av familjehemsplacerade barn. Den uppföljande granskningen visar att samtliga fyra stadsdelsnämnder, Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Älvsjö, Skärholmen och Norra Innerstaden (granskningen omfattade ursprungligen Östermalms stadsdelsnämnd) har åtgärdat rekommendationen gällande skriftlig rutin för digitala möten med barnet. Däremot visar kontroller att det fortfarande saknas genomförandeplaner i många ärenden.

Bolagens hantering av allmänna handlingar

En uppföljande granskning har genomförts för att följa upp de rekommendationer som lämnades 2022 och som rör bolagens rutiner och arbetssätt för att säkerställa rätten att ta del av allmänna handlingar. Granskningen visar att flera bolag påbörjat ett arbete med att vidta åtgärder i enlighet med lämnade rekommendationer. Tre bolag har åtgärdat samtliga rekommendationer.

En främjande revision som bidrar till stadens utveckling

Stadsrevisionen genomför årligen granskningar utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. Utifrån genomförda granskningar lämnas rekommendationer kopplade till identifierade brister eller utvecklingsområden. Rekommendationerna följs därefter upp för att stämma av om verksamheten vidtagit åtgärder i linje med lämnade rekommendationer.

Årets uppföljande granskning visar att nämnder och bolagsstyrelser generellt vidtar åtgärder utifrån de rekommendationer som revisionen lämnat. Utvecklingsarbetet tar dock olika lång tid beroende på rekommendation. Ett område som tagit tid att etablera tillräckliga rutiner och arbetssätt för är efterlevnad av dataskyddsförordningen där flera rekommendationer kvarstår. Ett annat område där så gott som alltid brister noteras vid

granskning och där kvarstående rekommendationer finns är inköp, upphandling och avtalsuppföljning.

För stadsdelsnämnderna går även att skönja ett mönster vad gäller social dokumentation och genomförandeplaner. Flertalet uppföljande granskningar visar på kvarstående brister som behöver åtgärdas.

**Vill du få
information från
stadsrevisionen löpande?**

**Anmäl din e-post till:
revision.rvk@stockholm.se**

Revisionsrapporter 2023

På webbsidan **start.stockholm/revision** finns följande rapporter att läsa i sin helhet. Även tidigare års rapporter finns att läsa eller beställa via revisionskontoret.

- Nr 1.** Stadens arbete för att motverka välfärdsbrott (revisionsår 2022)
- Nr 2.** Anpassad grundskola
- Nr 3.** Biologisk mångfald i stadsbyggnadsprocessen
- Nr 4.** Hälsofrämjande lärmiljöer
- Nr 5.** Att främja fysisk aktivitet hos unga
- Nr 6.** Genomförandeplaner inom hemtjänst
- Nr 7.** Underhåll och reinvestering av dricksvattenledningsnätet
- Nr 8.** Ekonomistyrning i grundskolan
- Nr 9.** Styrning av samhällsviktiga investeringsprojekt
- Nr 10.** Avtalsuppföljning av lokalvård

Av kommunfullmäktige utsedda revisorer

Eva Aronsson (KD), förtroendevald revisor grupp 1 och 2 samt suppleant för lekmanrevisor Micasa Fastigheter i Stockholm AB.

Thomas Bengtsson (MP), förtroendevald revisor grupp 1 och 2 samt lekmanrevisor Stockholm Vatten och Avfall AB.

Lola Bodin (V), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt lekmanrevisor Micasa Fastigheter i Stockholm AB och Familjebostäder AB.

Åke Dahlberg (S), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt lekmanrevisor Bostadsförmedlingen i Stockholm AB.

Carsten Friberg (M), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt suppleant för lekmanrevisor Stockholms Hamn AB och Svenska Bostäder AB.

Ulf Fridebäck (L), förtroendevald revisor grupp 1 och 2 samt suppleant för lekmanrevisor Stockholmshem AB.

Elisabeth Grahn (M), förtroendevald revisor grupp 1 och 2 samt suppleant för lekmanrevisor S:t Erik Markutveckling AB.

Carolina Gomez Lagerlöf (S), förtroendevald revisor grupp 1 och 2 samt lekmanrevisor Stockholms Business Region AB.

Bengt Hansson (C), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt suppleant för lekmanrevisor Bostadsförmedlingen i Stockholm AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB och Stockholms Stads Parkering AB.

Lena Huss (L), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt suppleant för lekmanrevisor Kulturhuset Stadsteatern AB och Skolfastigheter i Stockholm AB.

Björn Jansson (S), förtroendevald revisor grupp 1 och 2 samt lekmanrevisor Stokab AB.

Lena Karlsson (S), förtroendevald revisor grupp 1 och 2 samt lekmanrevisor Stockholmshem AB.

Tobias Karlsson (SD), förtroendevald revisor grupp 1 och 3.

Stefan Kindborg (M), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt suppleant för lekmanrevisor Familjebostäder AB, S:t Erik Försäkrings AB, Stockholm Vatten och Avfall AB och Stockholms Stadshus AB.

Jan Larsén (M), förtroendevald revisor i grupp 1 och 2 samt suppleant för lekmanrevisor Mässfastigheter i Stockholm AB, S:t Erik Kommunikation AB och Stockholm Business Region AB.

Eva Lundberg (MP), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt lekmanrevisor för Stockholms Stads Parkering AB och Kulturhuset Stadsteatern AB.

Maria Löfgren (S), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt lekmanrevisor för S:t Erik Försäkrings AB.

Amanj Mala-Ali (S), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt lekmanrevisor för Skolfastigheter i Stockholm AB.

Bosse Ringholm (S), förtroendevald revisor grupp 1 och 3 samt lekmanrevisor för Mässfastigheter i Stockholm AB, S:t Erik Markutveckling AB, Stockholms Stadshus AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB.

Mia Sydow Mölleby (V), förtroendevald revisor grupp 1 och 2 samt lekmanrevisor Svenska Bostäder AB och Stockholms Hamn AB.

start.stockholm/revision

Stockholms
stad